

31.3.2022

Sisäministeriö

kirjaamo.sm@govsec.fi, maahanmuutto-osasto@govsec.fi

Asia: Lausuntopyyntö; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntönne VN/31772/2021

OAJ pitää tärkeänä ja hyvänä, että Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoitteena on lisätä koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa. Suomeen tarvitaan lisää osaajia kestäväen hyvinvoinnin turvaamiseksi. On hyvä, että lupamenettelyjä halutaan tehostaa ja nopeuttaa.

OAJ kannattaa työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa ja sektoreiden välisen liikkuvuuden helpottamista. On tärkeää, että osaamisemme ja tutkimus- ja innovaatioympäristömme on houkutteleva myös kansainväliseen tutkimusrahoitukseen ja investointeihin Suomen ulkopuolelta.

Nopeutetun maahantulon varmistamiseksi tietojärjestelmien toimivuus on taattava. OAJ painottaa, että tehokas tiedotus, ohjeistus ja viestintä pitää saada samanaikaisesti kuntoon sekä koulutettu viranomaishenkilöstö varmistamaan kokonaisuuden hallintaa. Tähän tarvitaan resursointia. Ajallinen säästö lupamenettelyn nopeuttamiseksi vaatii tehokasta ja selkeää tiedottamista hakijoille pitkäaikaisen viisumin ja oleskeluluvan samanaikaisesta hakemisesta. Hyvä, että Suomi haluaa viestinnässä korostaa tervetulleiksi sekä naiset että miehet.

Henkilöllisyyden tarkastamiseksi OAJ pitää tärkeänä, että käyntiaikoja edustustoissa tai ulkoisen palvelutarjoajan luona joustavoitetaan. Koulutettua henkilöstöä on oltava riittävästi myös muillakin toimijoilla (Migri, ulkoasiainhallinto, Rajavartiolaitos), jotta nopeutettu maahantulo on todellisuudessa mahdollinen. Henkilöstön määrää on lisättävä tarpeen mukaan.

OAJ pitää tärkeänä, että Suomeen saapuvan henkilön toimeentuloedellytys voi täytyä ansiotyön ja yrittämisen yhdistelmästä. Lisäksi on huomioitava myös muut tulonlähteet, kuten apurahat tai varallisuus, kun hakijan toimeentuloa arvioidaan.

Lupamenettelyjen nopeuttamisen lisäksi on katsottava kotoutumista kokonaisuutena. Kotoutumisen edistäminen kaikilla koulutusasteilla on huomioitava erityisesti suomen tai ruotsin kielen- sekä kulttuurimme osaamisen varmistamisella. Perusopetukseen valmistava opetus pitää säätää lakiin oppijan subjektiiviseksi oikeudeksi. Suomi- ja ruotsi toisena kielenä-opetusta on lisättävä merkittävästi, ja opetus on aloitettava jo varhaiskasvatuksessa. Oman äidinkielen opetuksen pitää myös alkaa jo

31.3.2022

varhaiskasvatuksessa ja sen tulee jatkua toisen asteen loppuun. Oman äidinkielen osaaminen vahvistaa erityisesti muiden kielten oppimista. Myös hakijan perheenjäsenten kotoutumista pitää edistää koulutuksella. Lasten pääsy varhaiskasvatukseen ja kouluun pitää varmistaa.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla opiskelijoilla on Suomessa vaikea saada harjoittelupaikkoja opiskelujen aikana. Työnantajien mahdollisuudet ja kannusteet ottaa harjoittelijoiksi ja työntekijöiksi erilaisten taustojen omaavia henkilöitä, pitää ottaa kehityskohteeksi valtakunnallisesti myös kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseksi. On merkittävää, että Suomen maakuvaa parannetaan potentiaalisten muuttajien näkökulmasta ja edistetään yritysten halua rekrytoida työvoimaa ulkomailta.

Lain toteutumisen seuranta on tärkeää myös oppilaitosten (yliopistot, ammattikorkeakoulut ja ammatillinen toinen aste) näkökulmasta. Vuoropuhelun on oltava saumatonta oppilaitosten ja ministeriön välillä. Opetushenkilöstön osaaminen ja riittävyys eri koulutustasoilla on oltava kunnossa. Opiskelijoiden ja tutkijoiden määrän kasvaminen vaatii myös taloudellisia resursseja, jotta heidän tarvitsemansa ohjaus ja tuki on mahdollista, ja henkilöt haluavat Suomeen jäädä.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
va. koulutusjohtaja

Päivi Lyhykäinen
erityisasiantuntija